

Aktuality z judikatury Evropského soudu pro lidská práva

Životní prostředí

Martina Jirsová

Kancelář vládního zmocněnce

Seminář pro soudce správních soudů
a jejich asistenty

Kroměříž, 1. listopadu 2022

Obsah

1. Životní prostředí a EÚLP
2. Článek 8 Úmluvy
3. Aktuality

Životní prostředí a EÚLP

Právo na životní prostředí?

Na čisté a zdravé životní prostředí?

Na ochranu přírody jako takové?

v Úmluvě není výslovně zaručeno

Články 2, 6, 8 nebo čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě

Pohled článku 8 Úmluvy

Pohled článku 8 Úmluvy

Pavlov a ostatní proti Rusku, č. 31612/09, rozsudek ze dne 11. října 2022, § 61-71 a 75-92

1. Jaké okolnosti Soud zohledňuje při posuzování, zda namítaný zásah dosáhl minimálního stupně závažnosti, aby spadal pod rámec článku 8 Úmluvy?
2. Je pro použitelnost článku 8 Úmluvy nutné, aby zdraví stěžovatelů bylo ohroženo či poškozeno? Hraje roli vzdálenost obydlí stěžovatelů od původce znečištění?
3. Jaký následek mělo zjištění, že nastalá situace nevznikla v důsledku náhlých a neočekávaných událostí?
4. Jakým způsobem Soud hodnotí, zda stát dostal svým povinností na poli článku 8 Úmluvy? Doporučuje, jaké konkrétní kroky měly být přijaty?

Pohled článku 8 Úmluvy

1. Jaké okolnosti Soud zohledňuje při posuzování, zda namítaný zásah dosáhl minimálního stupně závažnosti, aby spadal pod rámeček článku 8 Úmluvy?

Stěžovatel přímo a závažně dotčen znečištěním, negativní zásah do jeho práv dle článku 8 Úmluvy

Minimální stupeň závisí na okolnostech (intenzita, doba trvání obtěžování, dopad na fyzické a psychické zdraví, překročení emisních limitů...)

2. Je pro použitelnost článku 8 Úmluvy nutné, aby zdraví stěžovatelů bylo ohroženo či poškozeno? Hraje roli vzdálenost obydlí stěžovatelů od původce znečištění?

Zdraví nemusí být nutně dotčeno ani ohroženo, zejména při závažném znečištění, vzdálenost je jedním z faktorů posuzování použitelnosti

Pohled článku 8 Úmluvy

Pavlov a ostatní proti Rusku, č. 31612/09, rozsudek ze dne 11. října 2022, §

3. Jaký následek mělo zjištění, že nastalá situace nevznikla v důsledku náhlých a neočekávaných událostí?

Soud posuzoval, zda stát dostal pozitivnímu závazku přijmout rozumná a přiměřená opatření

4. Jakým způsobem Soud hodnotí, zda stát dostal svým povinností na poli článku 8 Úmluvy? Doporučuje, jaké konkrétní kroky měly být přijaty?

Zda stát přistoupil k řešení problému s náležitou pečlivostí, zvážil všechny soupeřící zájmy a nastolil mezi nimi spravedlivou rovnováhu

Stát má určitý prostor pro uvážení při výběru konkrétních kroků

Použitelnost článku 8 Úmluvy

- ❑ Existence přímého a závažného vlivu na obydlí, rodinný nebo soukromý život
- ❑ Minimální stupeň závažnosti závisí na okolnostech (intenzita, doba trvání obtěžování, dopad na fyzické a psychické zdraví, vědomí státu o znečištění a zásahu do práv osob x *běžné nebezpečí pro ŽP vlastní každému modernímu městu*)

Substantivní přezkum

- Byla nastolena spravedlivá rovnováha mezi zájmy stěžovatelů na ochraně jejich práv a zájmem společnosti jako celku?
  - Byl zájem stěžovatelů zohledněn?
  - Byla přijatá opatření vhodná a přiměřená ochraně zájmů stěžovatelů?
  - Byl kroky vnitrostátních orgánů sledován některý z cílů v čl. 8 odst. 2 Úmluvy?

Další zásady

- ❑ V kontextu nebezpečných činností – povinnost přijímat praktická opatření k zajištění účinné ochrany občanů, jejichž životy mohou být riziky ohroženy (*Di Sarno a ostatní proti Itálii*, § 106)
- ❑ Procedurální závazky – vzít v úvahu názory dotčených jednotlivců, dostupné procesní záruky (*Hatton a ostatní proti Spojenému království*, § 104)
- ❑ Přístup k informacím o ŽP (*Di Sarno a ostatní proti Itálii*, § 107)

Zajímavost – doporučení Soudu

- ❑ Soud vytkl vnitrostátním soudům, že nezohlednily zájem stěžovatelů žít v bezpečném prostředí a nevyvážily jej oproti obecnému ekonomickému zájmu oblasti.
- ❑ Z vnitrostátních rozhodnutí mělo být patrné (*Pavlov a ostatní proti Rusku, § 85*):
  - (i) *whether, as a result of different inspections or administrative proceedings, the polluting undertakings introduced improvements of their equipment or to their technological processes;*
  - (ii) *why the permitted emissions levels were not observed by them; and*
  - (iii) *whether the funding allocated by the authorities for the protection of the environment or the fines imposed on the polluting undertakings were proportionate to the environmental damage that was inflicted.*

Knowledge check

Na skládce nacházející se 13 km od obydlí stěžovatelů bylo od roku 1993 ukládáno výrazné množství odpadu z domácností. Stěžovatelé poukazovali na silný zápach, závažné znečištění ovzduší a kontaminaci spodních vod v množství převyšující zákonem povolené limity. Správní úřady uložily skládce řadu správních pokut, která je uhradila, ale limity nadále překračovala.

- Mohl zásah do práv stěžovatelů dosáhnout minimální úrovně závažnosti k použitelnosti článku 8 Úmluvy? Jaké okolnosti o tom (ne)svědčí?
- Zohlednily správní úřady zájem stěžovatelů dostatečným způsobem?

Kazuistika

☐ ECHR Knowledge Sharing Platform

*factsheets, case-law guides, aktuální judikatura,
jiné užitečné odkazy*

<https://ks.echr.coe.int/en/web/echr-ks/environment>

Klimatické litigace

Velký senát ESLP

- ❑ *Duarte Agostinho a ostatní proti Portugalsku a dalším 32 státům (č. 39371/20)*
- ❑ *Verein KlimaSeniorinnen Schweiz a ostatní proti Švýcarsku (č. 53600/20)*
- ❑ *Carême proti Francii (č. 7189/21)*

Daniel Billy a ostatní proti Austrálii

Daniel Billy a ostatní proti Austrálii

- ❑ „Torres Strait Islanders Petition“
- ❑ Výbor OSN pro lidská práva
  - x Právo na život – neporušení
  - ✓ Právo na respektování soukromého a rodinného života – porušení
  - ✓ Práva menšin (původních obyvatel) - porušení

Děkuji za pozornost.

Mgr. Martina Jirsová, LL.M.

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování před ESLP

Na Děkance 3, 128 10 Praha 2

e-mail: MJirsova@msp.justice.cz

tel.: 221 997 481

